

ÖLÜ OZANLAR DERNEĞİ FİLMİNDEKİ ÇATIŞMANIN EĞİTİM FELSEFESİ AÇISINDAN ÇÖZÜMLENMESİ¹

AN ANALYSIS OF THE CONFLICT IN THE MOVIE DEAD POETS SOCIETY FROM EDUCATIONAL PHILOSOPHY PERSPECTIVE

Doç. Dr. Abdurrahman ŞAHİN

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Denizli/Türkiye

Doç. Dr. Orhan KUMRAL

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü, Denizli/Türkiye

Article Type : Review Article / İnceleme Makalesi

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.26449/sss.j.930>

Reference : Şahin, A. & Kumral, O. (2018). “Ölü Ozanlar Derneği Filmindeki Çatışmanın Eğitim Felsefesi Açısından Çözümlemesi”, *International Social Sciences Studies Journal*, 4(24): 4807-4819

ÖZ

Öğretmen yetiştirme programlarının öğretmen adaylarında felsefi farkındalık yaratacak biçimde şekillenmesi gerektiği bilinmekte, buna karşın uygulamada teknik yaklaşımların daha baskın olduğu görülmektedir. Bunun temelinde, felsefeye verilen önemin ve felsefi öğretilerin zayıf oluşu yatmaktadır. Oysa medya, felsefeyi ve felsefi yaklaşımları öğrenirken, öğrenenlerin bakış açısını genişletmelerine olanak vermek yoluyla eğitim ve felsefe arasındaki boşluğu dolduracak önemli materyaller sunmaktadır. Dolayısıyla bu araştırmanın temel amacı Ölü Ozanlar Derneği filmini eğitim felsefelerini temele alarak çözümlemek yoluyla, farklı felsefi anlayışların okul ve sınıf ortamında somutlaştığı alanları ortaya koymaktır. Nitel olarak yürütülen bu çalışmanın veri kaynağını Ölü Ozanlar Derneği filmi oluşturmaktadır. Bu film felsefi açıdan zengin içeriğinden dolayı seçilmiştir (yoğunluk örnekleme). Çalışma, doküman inceleme yöntemine dayalıdır. Betimsel analize dayalı veri çözümleme süreci sonunda, okul yönetiminin daimici-esasici ve Keating karakterinin ise varoluşçu felsefeyi yansıttığı görülmektedir. Bunun yanında ilerlemeci, yeniden kurmacı, postmodern, olgucu felsefelere dair izler de yer almaktadır. Bulgular, Ölü Ozanlar Derneği filminin eğitim felsefesi öğretimi açısından zengin bir içeriğe sahip bir materyal olduğunu göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: Öğretmen yetiştirme, eğitim felsefesi, film çözümleme, öğretim materyali

ABSTRACT

It is known that teacher training programs should be shaped in a way to create philosophical awareness among pre-service teachers. However, it is seen that technical approaches are prevailing in practice. On the base of this lies the weakness of philosophical foundations and of the teaching of philosophy. The media provides important materials to fill the gap between education and philosophy by allowing learners to expand their perspective as they learn philosophy and philosophical approaches. Therefore, the main purpose of this study is to reveal the areas where different philosophical approaches are embodied in school and classroom environment through analyzing the movie of Dead Poets Society on the basis of philosophies of education. The data source of this qualitative study is the movie Dead Poets Society, which is selected due to its philosophically rich content (intensity sampling). The study was based on document analysis. As a result of descriptive analysis procedures, it was observed that school administration reflected perennialist and essentialist, Mr. Keating reflected existential philosophies. There are also traces of progressive, reconstructive, postmodern and positivist philosophies. The findings show that the movie Dead Poets Society is a material with a rich content in terms of teaching philosophy of education.

Keywords: Teacher education, educational philosophy, movie analysis, teaching material

¹ Bu makale, III. Uluslararası Felsefe, Eğitim, Sanat ve Bilim Tarihi Sempozyumu'nda sunulan sözlü bildirinin değerlendirmeler ışığında tekrar yapılandırılmasıyla oluşturulmuştur.

1. GİRİŞ

İnsanlık tarihi, gerçeği bütüncül bir bakışla anlama çabası olarak görülen felsefe ile yoğurulmuştur. Felsefenin önemi, modern yaşamın son zamanlarda ortaya çıkardığı sorunlar dikkate alındığında daha iyi anlaşılabilir; felsefesiz bir yaşam veya eylem ise süreç ve sonuçları itibarıyla riskli görülmektedir. Bu yönüyle felsefe; yaşam içindeki eylemlerin amaçlı, amaçların anlamlı, sonuçların da anlaşılır olmasına zemin hazırlayan temel unsurlardan biri olarak ele alınmaktadır. Sokrates, “Sorgulanmayan bir hayat yaşanmaya değer” derken de aslında insanlığa, faili olacağı eylemler için felsefenin ne denli önemli olduğunu ortaya koyan çok temel bir anahtar sunmaktaydı (Yıldırım, 2010). Bireysel yaşamı anlamlandırdığı kadar insan yaşamını kolaylaştıran bilimlere de ruhunu veren felsefe (Weber 1998) bir bilim olan eğitimin (Aydın, 2012; Bartlett ve Burton, 2014; Murphy, Mufti ve Kassem, 2009; Osler, 2013; Yüksel, 2012; Zierer, 2009) amaçlarının ve sürecinin anlaşılır olmasında da oldukça belirgin bir öneme sahiptir.

Eğitim felsefesi eğitim süreçleriyle ilgili kavramsal tartışmaları, yapılan araştırmaları anlamalarını sağlamada ve kendi yollarını çizmelerinde öğretmenlere yardımcı olmakta (Gosselin, 2007; Winc, 2012); ayrıca benimsedikleri eğitsel inançlarına da yön vermektedir. Eğitim felsefesi olmadan, öğretmen adaylarının bir öğretmen olarak eğitim sürecindeki uygulamalarını anlamlandırabilmeleri oldukça zordur. “Eğitim felsefesi, eğitimdeki eylem ve düşünceleri destekleyen fikirleri aydınlatır. Felsefecilerin sordukları sorular eğitimin doğası ve amaçlarıyla ilgilidir: Bir insanı eğitimi yapan şey nedir, bilgi nasıl sınıflandırılır ve öğretilmesi gereken şey nedir?” (Bartlett ve Burton, 2014: 25). Ornstein ve Hunkins’e (1988) göre felsefe, eğitimciler ve özellikle program geliştirme uzmanlarına, okulları ve sınıfları düzenlemek için bir çerçeve ve temel sunar. Okulların ne işe yaradığını, hangi konuların önemli olduğunu, hangi araç ve yöntemlerin kullanıldığını anlamalarına yardım eder. Bu anlamda bir ders olarak Eğitim Felsefesi, öğretmenliğin başlangıcında ve öğretmenlik süresince öğretmenler için oldukça önemli bir role sahiptir.

Felsefenin ve daha özelinde Eğitim Felsefesi dersinin bu önemine rağmen, söz konusu derslerin nasıl öğretildiğine ya da öğretilebileceğine dair araştırma yok denecek kadar azdır. Yapılan araştırmalar (Akdağ, 2002; Aslan, 2018; Beydoğan, Cihan ve Taşdemir, 2006; Ünsal, 2016), felsefe öğretiminin okullardaki öğretim faaliyetleri içindeki başlıca sorunlu alanlardan biri olduğuna ilişkin bir dizi kanıt sunmaktadır. Aslan (2018) bu sorunları; tarihsel ve konjonktürel sosyo-politik temeli olanlar, veli ve öğrencilerin felsefeye dönük tutumlarından kaynaklananlar ve felsefe öğretiminde kullanılan yöntemlerin ve öğretmenlerin yeterliliğinden oluşanlar olmak üzere üç temel boyutta ele almak gerektiğine dikkat çekmektedir.

Öğretmen görüşleri temelinde yürüttüğü araştırmasında Ünsal (2016), felsefe öğretiminde karşılaşılan zorlukları; sosyo-kültürel, öğrenci, dersin kendisi, ders kitabı, sınav sistemi ve öğretmen kaynaklı sorunlar şeklinde sınıflandırmıştır. Sosyo-kültürel boyutta, felsefe dersine yönelik toplumun önyargılarından kaynaklanan sorunlar; öğrenci boyutunda, derse karşı ilgisizlik ve benzeri engeller; dersin kendisi boyutunda, dersin soyut oluşunun ortaya çıkardığı güçlükler; dersin kitabı boyutunda ise kitabın yetersizliklerine ilişkin güçlüklerin yer aldığına ilişkin kanıtlara yer verilmiştir. Yılmaz, Cihan ve Şahin (2005) tarafından yürütülen başka bir araştırmada ise felsefe öğretiminde en fazla sunuş stratejisinin yöntemlerinden anlatım yöntemi; daha sonra sırasıyla buluş stratejisi yöntemlerinden soru-cevap yöntemi, tartışma yöntemini ve örnek olay yöntemlerinin kullanıldığı; yapılandırmacı stratejinin yöntemlerinden drama yönteminin ise en az kullanıldığı saptanmıştır. Aslan da (2018) felsefe öğretiminde en çok buluş ve sunuş yolu ile öğretme stratejisine önem verildiğini; araştırma-inceleme yoluyla öğretim stratejisine ise en az yer verildiğini, felsefe öğretmenlerinin yaklaşık üçte birinin araştırma-inceleme stratejisi ile öğretmeyi hiçbir zaman denemediğini saptamıştır. Bununla birlikte Ünsal’ın (2016) saptadığı sorunlar (örneğin, öğrencilerin felsefeye karşı önyargılı olması, içeriğin zaten soyut olması, içeriği somutlaştırmada yaşanan güçlükler, felsefenin hayatla ilişkilendirilmeksizin öğretilmesi, merkezi sınavların olumsuz etkileri vs.), öğretim yöntemleri ve materyaller açısından daha zengin bir öğretim sürecinin gerekliliğine işaret etmektedir. Kumral (2016) yaptığı çalışmada, öğretim sürecinin zenginleştirildiği durumlarda, eğitim felsefesi dersine yönelik ilgilerin olumlu yönde ve anlamlı şekilde değiştiğini; öğrenenlerin derse yönelik korkularının olumlu yönde ve anlamlı şekilde azaldığını; öğrenenlerin dersten elde edecekleri kazanımları mesleklerinde kullanabileceklerine yönelik inanışlarının olumlu yönde ve anlamlı şekilde değiştiğini saptamıştır.

Buna rağmen, felsefe öğretiminde araç ve materyal olarak en fazla yazı tahtası ve sonrasında bilgi/kavram haritası kullanılmakta; tepegöz, ses kayıtları, projeksiyon, şemalar, bilgisayar yazılımı gibi öğretim materyallerine pek ilgi gösterilmemektedir (Aslan, 2018). Oysaki film sahneleri, Champoux (1999) tarafından belirtildiği üzere, derste öğretilen soyut kavramları somutlaştırmakta; söz konusu kavramların farklı bağlamlar içindeki uygulamasına dair örnekler sunmakta ve dolayısıyla oluşan yüksek düzeydeki gerçeklik algısının sonucu olarak, özellikle zayıf öğrencilerin daha zengin kazanımlar edinmelerine olanak

vermektedir. Ancak öğretim materyali olarak değerlendirilen filmler ve diğer video materyalleri, Kaya'nın (2006) belirttiği üzere; izlenme öncesi, esnası ve sonrasında öğrencilerin aktif katılımını sağlayacak bir dizi yöntem ve teknikle desteklenerek kullanıldığında, öğrencilerin zengin kazanımlar edinmelerine olanak vermektedir. Yapılan araştırmalar da bunu doğrular niteliktedir. Örneğin, Öztaş (2008) tarafından tarih öğretiminde film kullanımına ilişkin yürütülen deneysel bir çalışmada, konuların öğretiminde eşzamanlı olarak filmin durdurularak ve üzerinde tartışılarak yapılan öğretimin, diğer gruplarda (konuların öğretilmesinden sonra filmin izlenmesi veya filmin izlenmesinden sonra konuların işlenmesi şeklindeki) öğretime göre daha etkili olduğu saptanmıştır. Benzer şekilde Butler, Zaromb, Lyle ve Roediger (2009), tarih öğretiminde tarihi metinleri destekleyici türde kullanılan popüler tarih filmlerinin, metin içeriğini hatırlamadaki olumlu etkisini ortaya koyarken; film içinde, kullanılan tarihi metinle çelişen yanlış içerikler (misinformation) yer aldığı anda, bu yanlış içeriklerin, metin içindeki doğru içeriklere nazaran daha sıklıkla hatırlandığı uyarısında bulunmaktadır.

Filmlerin öğretim materyali olarak tarih öğretiminde kullanımına ek olarak sosyoloji (Moskovich & Sharf, 2012; Smith, 1982), dil (Goctu, 2017; Ismaili, 2013), fen (Güven Yıldırım, Köklükaya ve Selvi, 2015), turizm (Goldenberg, Lee, & O'Bannon, 2010), davranış bilimleri (Ates, 2013) gibi farklı alanlardaki kullanımı, etkisi ve katkısını ortaya koyan bir dizi çalışma mevcuttur. Ancak genelde felsefe ve özelden eğitim felsefesi öğretiminde kullanılabilir (Ölü Ozanlar Derneği, *Mona Lisa Gülüşü, Küçük Ağacın Eğitimi, Üç Aptal* gibi) birçok filmin mevcut olduğu biliniyorken, bu yapıtların felsefe öğretimindeki yerini bilimsel açıdan inceleyen çalışmalar yoktur, ya da yok denecek kadar azdır. Oysa filmler, eğitim felsefesini öğrenirken, öğretmen adaylarının felsefi kavramları somutlaştırmaları ve bakış açılarını genişletmelerine olanak vermek yoluyla; eğitim ve felsefe arasındaki boşluğu dolduran önemli materyaller olarak işlev görebilirler. Üstelik filmler ve diğer video materyalleri birçok açıdan hazır olup, çok az bir emekle öğretim faaliyetlerine uyarlanabilirler. Bilimsel çalışmalar, bu uyarlamaya zemin oluşturabilir. Dolayısıyla bu araştırmanın temel amacı *Ölü Ozanlar Derneği* filmini eğitim felsefelerini temele alarak çözümlenmek yoluyla, farklı felsefi anlayışların okul ve sınıf ortamında somutlaştığı alanları, eğitim fakültelerindeki öğrenciler ve bu dersi veren uygulayıcılara hizmet edecek şekilde ortaya koymaktır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Deseni

Bu araştırma, tarihte yer almış olan olaylara ilişkin belgelerin incelenerek değerlendirilmesini içeren, tarihi nitel araştırma desenine dayalı olarak yürütülmüştür. Tarihi araştırmalar birçok farklı amaç için (örn., bilinmeyen bir şeyi ortaya çıkarmak, belli sorulara cevap vermek, geçmişteki kişi veya kurumların başarılarını ortaya koymak) yapılabileceği gibi, geçmişin günümüzle ilişkisini kurmak için de yürütülmektedir (Berg, 1998). Şimdiye dair bir şeyler bulmak için tarihi araştırma yapma fikri tuhaf görünse de, geçmişte olup bitenler, alınacak yeni kararlar için farklı bakış açıları sunabilir ya da işe yara(ma)yan stratejiler hakkında bilgi verebilir (Johnson & Christensen, 2014). Tarihi nitel araştırmada raporlar, gazeteler, kayıtlar, yazışmalar, günlükler, konuşma kayıtları gibi verilerin kullanılması önerilir (Borg, Gall & Gall, 1993). Ancak filmler nadiren ciddi bir incelemeye konu olmakta veya tarihi bir tartışmayı destekleyici bir materyal olarak görülmektedir; dolayısıyla, eleştirel eğitimciler tarafından ele alınması gereken materyallerdir (McLaren & Leonardo, 1998). Üstelik filmler, birçok açıdan algıyı ve hayatı biçimlendirmesi ve gerçeği yeniden oluşturmasından dolayı (John Pungente, 1989; Jols & Thoman, 2008), önemli inceleme materyalleri arasında yer almaktadır. Bu desen, geçmişte olup bitenler ile şimdi (veya gelecek) arasında ilişki kurmaya fırsat vermesi açısından önemlidir.

2.2. Veri Kaynakları

Araştırmanın veri kaynağını, Tom Schulman'ın 1950'li yıllarda Amerika Birleşik Devletlerinde (Nashville, Tennessee) bir üniversite hazırlık okulu olan *Montgomery Bell Academy*'deki deneyimleri üzerine yazdığı metinden uyarlanan *Ölü Ozanlar Derneği* (1989) adlı film oluşturmaktadır. Eğitim konularını içeren birçok film olmasına rağmen, *Ölü Ozanlar Derneği* filmi, birkaç açıdan seçkin özellikler taşımaktadır. Öncelikle eğitim temalı filmlerin, izleyici puanlarına göre sıralandığı *Internet Movie Data Base* (IMDb) gibi sanal ortamlarda çoğu zaman ilk sıraya yerleşmektedir. İkinci olarak, 1950'lerde yaşananları Tom Schulman'ın gözünden yansıttığı için tarihi bir nitelik taşımaktadır. Son olarak, diğer eğitim temalı filmlerle kıyaslandığında, felsefi mesajlar veya göndermeler açısından görece fazla bir içerik barındırmaktadır. Bu tür bir seçim, yoğunluk örnekleme (intensity sampling) olarak ifade edilmektedir. Yoğunluk örnekleme, çalışılan konuyu en iyi aydınlatacak nitelikteki zengin veri kaynaklarına yönelmek esastır (Patton, 1990). Robin Williams'ın, John Keating isimli bir öğretmeni canlandırdığı filmde, erkek öğrencilerin yer aldığı bir

üniversite hazırlık okulundaki öğrencilerin dramı işlenirken, eğitimin felsefi temeli açısından da onlarca ileti sunulmaktadır. Sunulan bu iletileri sistematik bir şekilde çözümleyerek filmin eğitim felsefesiyle ilişkisini ortaya koyabilmek için, yaklaşık iki saat süren filmin içinde yer alan tüm diyalog ve olaylar araştırmanın verisi olarak kullanılmıştır.

2.3. Verilerin Çözümlemesi

Ele alınan film, doküman incelemesi temelinde çözümlenmiştir. Film ve video materyalleri gözlem veya görüşme gibi tekniklerle birlikte kullanılabilmesi gibi, tek başına bir araştırmanın temel veri kaynağı da olabilmektedir; ancak dokümanlar tek başına bir araştırmanın veri setini oluşturduğu durumlarda ise genellikle araştırmanın amacı doğrultusunda kapsamlı bir çözümleme sürecine alınırlar (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Dolayısıyla araştırma özelinde, veri çözümleme süreci şu aşamalarda ilerlemiştir. Öncelikle, incelenen film içindeki konuşmalar, diğer açık veya örtük iletileri de dikkate alarak baştan sona kadar yazıya dökülerek, kayıt altına alınmıştır. Sonrasında, mevcut eğitim felsefeleri (onların kök felsefeleriyle birlikte) birer ana kategori olarak ele alınarak, bu kategorilere göre çözümleme yapılmasına karar verilmiştir. Eldeki verilerin daha önceden saptanan temalara göre özetlenip yorumlanmasını içeren bu tür işlem, “betimsel analiz” olarak ifade edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Ancak her bir felsefi akıma ilişkin verilerin çok boyutlu olduğu durumlarda (örneğin, realist-esasici, varoluşçu); ilgili kategoriye ait içerik, tematik çözümleme sürecine alınarak ayrıştırılmıştır. Analiz birimi olarak “tema” alınmış, filmin akışı içinde eğitim felsefeleriyle ilişkili konulara dikkat dikkat edilerek, çözümleme süreci ilerlemiştir. Bazı felsefeler (veri içeriğinin az veya ilişkili olmasından dolayı) birleştirilerek aynı başlık altında ele alınmıştır (Örneğin, ilerlemecilik ve yeniden kurmacılık). Elde edilen bulgular, her bir felsefeye ilişkin diyaloglardan ortaya çıkan konular (özgürleşim, disiplin, tahakküm vs.) olarak sunulmuştur. Güvenirlik için, ikinci araştırmacı tüm verilerin kategorilere uygunluğunu inceleyerek, uygunsuz olan verilerin yeniden değerlendirilmesini sağlamıştır.

3. BULGULAR

Ölü Ozanlar Derneği bir bütün olarak ele alındığında; otoriteye ve onun bireyi kendince biçimlendirmesine karşı, bireyi ve onun hür iradesinin gelişimini önceleyen mesajlarla dolu bir filmidir. Dolayısıyla otoriteyi temsil eden Welton Akademisi yönetiminin ve bireyin hür iradesinin güvencesi olan Bay Keating’in yaklaşımlarında belirginleşen iki ayrı felsefi eğilim göze çarpmaktadır. Welton Akademisi yönetimi; *gelenek, onur, disiplin* ve *mükemmellik* söylemi üzerinden idealist felsefenin merkeze oturduğu ve dolayısıyla daha gelenekçi ve katı yaklaşımları olan felsefelerin (daimici, esasici, olgucu) bir sentezini yansıtmaktadır. Buna karşın Bay Keating karakteri ise günü yakalama (*carpe diem*), kendi sesini bulma ve farklı olma vurguları üzerinden varoluşçu felsefeyi merkeze oturtan ve dolayısıyla daha popüler ve yenilikçi felsefelerin (varoluşçuluk, ilerlemecilik, yeniden kurmacılık, postmodernizm, romantizm) sentezini belirgin bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu ikili karşıtlık (tez-antitez) üzerinden, film, sentezi öğrencinin yapacağı bir diyalogik sürece yol vermektedir. Aşağıda, ilk olarak, okul yönetiminin felsefesini yansıtan bulguların ayrıntılarına yer verilmiştir.

3.1. Okul Yönetiminin Felsefesi

Welton Akademisi’nde, dönem başında öğrenciler ve velilerin katıldığı bir açılış toplantısı yapılmıştır. Bu toplantıdaki konuşmada, idealist-daimici felsefeyi merkeze alan bir izlenimle dönem başlamıştır.

3.1.1. İdealizm-Daimicilik

Bay Nolan’ın açılış konuşmasındaki, “*Bayanlar ve baylar! Bilgelik’in ışığı çocuklar... Yüz yıl önce 1859’da bu salonda oturan 41 oğlan aynı soruya maruz kaldı. Şimdi her sönestr başlangıcında bu soru size soruluyor. Beyler dört temel direk nedir?*” sorusuna öğrenciler hep birlikte ayağa kalkarak, “*Gelenek, onur, disiplin, mükemmellik!*” diyerek cevap verirler. Nolan konuşmasının devamında öğrencilerin başarısının kaynağını, “*kendilerine gösterilen prensiplere bağlılık*” şeklinde dile getirmiştir. Bu ifadelerde yer alan yüz-yıl-önce, bilgelik, temel direk, gelenek, onur, disiplin, mükemmellik ve prensip vurguları; daimici anlayışı yansıtmaktadır (Bkz. Ellis, 2015; Cevizci, 2014). Ders esnasında da Bay Nolan’ın, “*Bay Anderson... Dr. Prichard’ın şiiri anlamak hakkındaki mükemmel yazısını yüksek sesle okuyunuz!*” deyişi, daimici felsefede vurgulanan “Büyük Kitap” ve didaktik öğretim konularını içermektedir.

Seçkincilik: Eflatun’un görüşlerinde de yer alan seçkincilik ise (Cevizci, 2014), Welton yönetiminde, idealist-daimici felsefeyi en bariz yansıtan unsur olarak dikkatleri çekmektedir. Filmde, seçkinci tavrı yansıtan birçok veri vardır. Bay Nolan açılış konuşmasında, “*İlk yılında Welton Akademisi’nden beş öğrenci mezun olmuştu. Geçen yıl 51 mezun verdik. Bunların yüzde 75’ten fazlası doğu eyaletlerinin prestijli*

üniversitelerine girdiler [alkış]. ...Siz aileler o yüzden oğullarınızı buraya gönderiyorsunuz. O yüzden, biz, Amerika'nın en iyi üniversite hazırlık okuluyuz [alkış].” derken veya konuşmasının devamında, “Bildiginiz gibi Edebiyat bölümünden Bay Porteous geçen dönem emekli oldu. Şimdi onun yerine gelen Bay John Keating’le tanışacaksınız [herkes ona bakıyor]. Bu okuldan birincilikle mezun olmuş olan Bay Keating, birkaç yıl boyunca Londra’daki saygın bir okulda öğretmenlik yaptı [Herkes tekrar ona bakmaya çalışıyor ve alkışlıyorlar].” diyerek bu seçkinci ruhu yansıtmıştır. Açılış konuşması sonrasında Bay Nolan, öğrencilerden Anderson’a: “Bay Anderson, işiniz bayağı zor. Abin en iyi öğrencilerimizden biriydi.” ve Neal’ın ölümü üzerine yaptığı konuşmada, “Çok iyi bir öğrenciydi. Welton’un en iyilerinden biri...” derken de seçkinci tavrını ortaya koymuştur. Okulun bu tavrı öğrencilerin söylemlerine de yansımıştır. Öğrencilerden Neal bunu, “Todd, Jaffrey Anderson’un kardeşi, okul birincisi, ülke iftihar listesine geçmiştir.” diyerek yansıtırken, öğrencilerden Charlie de Anderson’a: “Meeks gibi bir dahi olmadığın sürece bu okul çok zordur dostum.” derken okuldaki seçkinciliği işaret etmiştir.

Söylemde daimici felsefe merkezde olmakla birlikte, Welton Akademi’indeki uygulamalarda esasici felsefenin izleri daha belirgin bir şekilde görülmektedir. Aşağıda esasici felsefeyi yansıtan ifadeler yer verilmiştir.

3.1.2. Realizm-Esasicilik

Ders kitabı temelli olan esasici felsefede program, öğrenci ve öğretmenlerin dışında bir nesne olarak tasarlanır (Ellis, 2015). Bay Nolan’ın Keating’e, “Başarısı kanıtlanmış bir müfredat var. Eğer sen onu sorgularsan, onlar da aynısını yapar.” uyarısı özünde esasiciliği yansıtmaktadır. Esasici felsefede, öğrencilerin ise bilgi ve becerileri elde etmesi beklenir. Bay Nolan’ın öğrencilerden Neal’a: “Bu yıl senden çok şey bekliyoruz.” demesi üzerine Neal’in babası, “Sizi hayal kırıklığına uğratmaz!” diyerek beklentilerin karşılanacağını vurgular. Welton Akademisi’nde Esasici felsefe birkaç noktada kendini göstermektedir. Bunlardan ilki, öğrencinin “ders çalışma” rolüne ilişkin vurgudur.

Ders Çalışma Rolü: Öğrenciler kendi aralarında konuşurlarken içlerinden biri, “Çalışma grubu oluşturabiliriz!” dediğinde; Camerun, Neal’a, “Akşam ders çalışalım mı?” diye sorduğunda; Meeks, “Latince mi? Akşam benim odamda. Todd sen de bize katilsana!” diyerek onu çalışma grubuna davet ettiğinde; Meeks, “Matematik çalışma grubuna kim katılmak ister?” dediğinde; Neal, Anderson’a, “Çalışma grubuna geliyor musun?” diye sorduğunda; Anderson, Neal’a, “Yapmam gereken bir tarih ödevim var.” diye cevap verdiğinde; Chris’e aklını kaptıran Knox’a, Camerun, “Onu unut, trigonometri kitabını aç ve birkaç problem çöz!” dediğinde hep ders çalışma vurgusu yapılmaktadır. Neal, yemek davetine gidecek olan Knox’a, “Her şey bu cehennemde kalmaktan daha iyidir.” dediğinde ise bu sürecin doğasına ve öğrencideki yansımaya ilişkin fikir vermektedir. Ders çalışma çabası, eylemlerde de görülmektedir. Anderson, kâğıt üzerinde “günü yakala” yazar, biraz düşünür, sonra kâğıdı buruşturup atar ve kimya kitabını çıkarıp çalışmaya başlar. Dr. Hager, “Proje listesinden üç laboratuvar deneyini seçip, beş haftada bir, biri hakkında rapor yazacaksınız. Tamam mı? Birinci bölümün sonundaki ilk 20 soruyu yarına kadar hazırlayın bana...” talimatını verdiğinde; Todd Anderson, ailesi tarafından doğum günü hediyesi olarak gönderilmiş olan masa seti için, “Ailem bunu [ders çalışmak için tasarlanmış olan masa setini gösterir] yollamış. ... Geçen yıl da aynı şeyi yollamışlardı.” dediğinde ve Baba Perry’nin oğlu Neal’a “Az önce Bay Nolan’la konuştum. Çok fazla ders dışı etkinliğe giriyorsun. O yüzden yıllık komitesinden çıkmaya karar verdim.” şeklindeki ifadesinin geri planında hep ders çalışma güdüsü yatmaktadır. Hatta Keating’in sıra dışı bir etkinliği için, “Bu konuyu sınavda sorar mı” diyen Camerun’un durumu da, konu merkezli bir bakışı yansıtmaktadır. Esasici felsefe, ikinci olarak öğretim sürecindeki öğretmenin hâkimiyetiyle kendini göstermektedir.

Öğretmen Hâkimiyeti: Esasici felsefede öğretmen, süreci yöneten ve alan hâkimiyetine sahip olan biridir (Sönmez, 2011). McAlister, öğrencilere sesli olarak ve hep birlikte “Agricolam, Agricola, Agricola, Agricolarium, Agricolis...” diye tekrar ettirdiğinde bu hâkimiyeti göstermektedir. Trigonometri hocası ise, “Trigonometri dersleri büyük bir hassasiyet gerektiriyor. Verilen ödevleri yapmayanların final notundan her ödev için bir puan düşeceğini bilmenizi istiyorum. Bu konuda beni sinamamanızı tavsiye ederim.” dediğinde kendi baskın rolünü ortaya koymaktadır. Bay Nolan da öğretmen otoritesini, derse girdiğinde herkesin ayağa kalktığına: “Oturun!” diyerek göstermiş; derste ise Prichard’ın kitabını sesli okutarak, herkesin dinlemesini sağlamıştır. Camerun okumaya başlar: “Şiiri Anlamak. Yazan Dr. J Evans Prichard. Şiiri anlamak için onun kafiyelerine ve metaforlarına alışkın olmalıyız. Sonra iki soru soracağız. Bir, şiir amacına nasıl ulaşıyor, iki...” Öğretmen hâkimiyetini sarstığı düşünülen uygulamalar ise Welton yönetimi tarafından tepkiyle karşılanmıştır. Bay Nolan, Keating’e, “Sınıfında olağandışı eğitim metotları kullandığına dair dedikodular var... Ama bu yaştaki çocukların her şeyden etkilendiğini biliyor olmalısın.” dediğinde; Bay McAlister, “Çok ilginç bir ders sundunuz Bay Keating! ... Büyüleyici olmasına rağmen, yanlış yere yönlendiriyordu... Onları

sanatçı olmaya teşvik etme riskini göze alıyorsunuz. Birer Rembrandt ya da Shakespeare olmadıklarını anladıkları zaman sizden nefret edecekler.” dediğinde birer tepki ortaya koymuşlardır. Ciddi bir çalışma için ihtiyaç duyulan öz denetimin yanı sıra yetişkin kontrolü şeklinde ifade edilen disiplin, esasici felsefede önemli bir kavramdır (Ellis, 2015). Disiplin, öğretmen hâkimiyetinin de temel araçlarından biridir.

Disiplin: Öğrenciler gürültülü bir şekilde merdivenlerden inerken, “Sessiz olun çocuklar! Sizi gidi ergenlik sivilceleri...” diyen bir ses; “Sen, oradaki! Yemekten sonra odama gel!” diyen öteki ses veya etüt esnasında haritaya bakarak plan yapan öğrencilere, “Tanrı aşkına konuşmayı kesin ve oturun!” diyen McAlister birer disiplin örneği sunmaktadır. Öğrenciler Ölü Ozanlar Derneği toplantısını gizlice planlarken, Dr. Heiger’in, “Artık gürültü yapmayı kesin” demesi de benzer niteliktedir. Bay Nolan, “Bu haftaki gazetede yetkisiz ve saçma bir makale çıktı... Ama sizi temin ederim ki failleri bulacağım. Bu konuda bilgisi olan öğrencilerin bana başvurmasını istiyorum. Bu işin failleri her kimse, okuldan atılmaları için son şanslarının bu olduğunu kesinlikle bilmeliler.” derken ve söz konusu saçma makaleyi yazan Charlie’ye fiziksel ceza uygularken, “Sırtımayı kesin lütfen! Bu okuldan atılmaya çalışan ilk kişi olduğunuzu sanıyorsanız, yanıldınız. Başkaları da çabaladı ve başaramadı. Siz de başaramayacaksınız. Şimdi eğilin bakalım. Yüksek sesle sayınız Bay Dalton...” dediğinde de birer disiplin örneği sunmaktadır. Bay Nolan, öğrencilerin bağımsız düşünceleri konusundaki Keating’in çabalarına karşı çıkararak, “Kesinlikle olmaz. Gelenek John! Disiplin! Onları üniversiteye hazırla, gerisi kendiliğinden oluşur.” diyerek de disiplin vurgusu yapmıştır. Öğrencilerden Camerun da, “Belki bilmiyorsun Dalton ama bu okulda bir kural vardır, tamam mı? Eğer hoca bir soru sorarsa, doğruyu söylersin. Aksi halde atılırsın.” dediğinde, dış disiplini içselleştirdiğini göstermiştir.

Tahakküm: Kökleri otoriteye dayanan esasici ve daimici felsefede, Ellis (2015) tarafından ifade edildiği üzere, öğrencilerin ne öğrenmelerine karar verecek yetkinlikte olmadıklarına inanılır. Ancak yetişkinlerin kararları, öğrencilerin duygu ve düşüncelerinin üzerine çıktığında, bu kararlar tahakküme dönüşmektedir. Bunu Neal’in deneyimlerinde görmek olanaklıdır. Bay Perry’nin, “Bir daha başkalarının yanında bana itiraz etme. Tıp fakültesini bitirdikten sonra canın ne isterse yaparsın. O zamana kadar sözümden çıkmayacaksın! Anlaşıldı mı? Bunun annen için çok önemli olduğunu biliyorsun.” ifadesine Neal cevaben, “Evet efendim. Bilirsiniz, ben ağır dersleri severim.” diyerek tepki vermiştir. Ancak sonradan, düzmece belgelerle seçmelere katılmaya kalkınca Anderson, “İyi de, [babam] seçmelere katıldığını öğrenirse, seni öldürmez mi?” diyerek tepki vermiştir. Bay Perry Neal’ın tiyatro faaliyetlerine devam ettiğini öğrenince ona, “Yarın onlara gidecek ve ayrıldığını söyleyeceksin.” demiştir. Yine de Neal, Keating’e babasının tahakkümünden hoşnutsuzluğunu ifade etmiştir: “Az önce babamla konuştum. Hanry Hall’daki temsilden ayrılmamı istiyor. Tiyatro benim için her şey demek. Ama o bunu bilmiyor, onu anlıyorum. Biz Charlie’nin ailesi gibi zengin değiliz. Hayatımı ve geleceğimi planlıyor, ama bana ne istediğimi hiç sormadı.” Babasıyla iletişim kurmasını öneren Keating’e de “Ne diyeceğini biliyorum. Tiyatronun unutmam gereken geçici bir heves olduğunu söyleyecek. Benden çok şey bekliyorlar. ‘Kendi iyiliğin için, aklını başına topl’ diyecekler.” diyerek babasının katı tutumunu ifade etmiştir. Bay Perry’nin bu katı tutumu, “Yarın gece kıyamet kopsa bile umurumda değil. O temsile çıkmıyorsun. Anlaşıldı mı? Anlaşıldı mı? [öfkeyle]” deyişinden de zaten bellidir. Neal’ın tiyatro gösterisinden sonra da baba Perry’nin tahakkümü devam etmiştir: “Sorun nedir delikanlı? Neden bize karşı çıktığını anlamak için yoğun bir çaba harcıyoruz. Nedeni her neyse, hayatını mahvetmene izin vermeyeceğiz. Yarın Welton’dan ayrılıyor ve hemen askeri okula başlıyorsun. Sonra da Harvard’a gidip bir doktor olacaksın.” Neal, “Ama bu on yıl demek. Bir hayat boyu!” dediğinde ise Bay Perry, “Kes sesini! Sanki hapis cezası almış gibi konuşuyorsun!” diyerek kesip atmıştır. Okul yönetimi de tahakküm örnekleri sergilemiştir. Bay Nolan, ders esnasında Keating’in gönderilmesine karşı çıkan öğrencilere, “Ağzından bir kelime daha çıkan olursa, bu okulla ilişkisi kesilir!” diyerek; Neal’in ölümü üzerine yapılan soruşturmada ise, Anderson’u asılsız iddiaları kabul etmeye zorlamıştır: “Burada toplantılarınızın detaylı bir dökümü bulunuyor. Bay Keating’in sizleri bu derneği kurmaya nasıl teşvik ettiğini ve ne tür yöntemlerle sizi disiplinsiz tavırlara yönlendirdiğini her şeyiyle anlatıyor. Burada Bay Keating’in hem sınıfta hem sınıf dışında Neal’in tiyatro tutkusuna ailesinin karşı çıktığını bilmesine rağmen nasıl teşvik ettiği anlatılıyor. Bay Keating’in hocalık konumunu kötüye kullanarak Neal’in ölümüne deden olduğu detaylarıyla yazıyor [Anderson endişeyle sağa sola bakar, babası ona bir kâğıt uzatır.]. Bu belgeyi dikkatle oku Todd! Dikkatle! Eğer ekleyecek ya da değiştirecek bir yeri yoksa imzalayabilirsiniz.”

3.1.3. Olguculuk [Pozitivizm]

Welton Akademisi’nde olgucu anlayışın uç noktalardan somutlaştığı durumların yanında, Keating üzerinden eleştirisi de yer almaktadır. Olgucu anlayışa göre bilgi; duyu, algı, deney ve bilim verileri tarafından sınırlandırılır (Çücen, 2013). Kuşkusuz olgucu bir yaklaşım, eğitim faaliyetlerinin niteliği ve öğrencilerin

olgusal düşüncelerini destekleme açısından gereklidir. Ancak Prichard'ın kitabında yer alan ve Neal tarafından derste sesli okunması istenen ifadelerde kendini gösteren durum, sanatın ruhunu silen izler içermektedir. O ifadeler şöyledir: “Eğer şiirin mükemmelliğini bir grafiğin yatay eksenine, önemi dikey eksenine atfedip çizerseniz, şiirin anlamını hesaplayarak; ne kadar başarılı olduğunu ölçebiliriz [Bay Keating, Neal'in okumasına eşlik ederek grafiği tahtaya çiziyor]. Byron'un bir dörtlülüğü düşey ekseninde yüksek not alırken, yatayda vasat bir performans sergileyebilir. Bir Shakespeare dörtlülüğü hem yatay hem düşeyde yüksek not alarak dev bir alan oluşturur ve şiirlerinin büyüklüğünü ortaya koyar. Bu kitabı okuduğunuz sürece bu metodu kullanın...” Keating, olguculuğun yukarıda örneklendirilen katı yaklaşımlarına karşı, “Burada boru döşemiyoruz, şiirden söz ediyoruz!” diyerek eleştirel bir tavır sergilemiştir. Aynı tavrı, öğrencilerden Bay Hopkins'in özensizce yazdığı şiirine karşı, “Kutlarım Bay Hopkins! Prichard hesabında negatif alana sahip olacak ilk şiir.” diyerek de göstermiştir.

3.2. Bay Keating'in Felsefesi

Bay Keating'in yaklaşımı, varoluşçu, ilerlemeci, yeniden kurmacı ve postmodern felsefeye dayanan izler içermektedir. Öğrencilerin kendine dönmesi, olup-bitenler hakkında daha derinlikli bir izlenim edinmeleri, günü yakalama çabası, özgür seçimler yapması gibi unsurlarla varoluşçu felsefe merkeze oturmuştur. Keating, “...hayatın anlamını arayan sorular, inançsızların sonsuz sırası, aptallarla dolu şehirler, bunlar arasında yaşamının anlamı nedir ki hayat, cevap ver bana cevap. İşte cevap: Siz buradasınız, hayat var ve hep olacak. Hep olacak...” diyerek hayata dair bir sorgulama istemektedir. Keating ilk olarak öğrencilerine ölümü hatırlatıp, sonrasında günü yakalama fikrini aşılamıştır.

3.2.1. Varoluşçuluk

Ölümlü Yüzleşme: Ölümle yüzleşme, yaşanan günü kavramanın bir ön koşulu olarak görülmektedir (Sönmez, 2011). Dolayısıyla Keating, ilk dersinde buna dikkat çekmek için, “Hepimiz solucan yemi olacağız, ister inanın ister inanmayın. Her biriniz bir gün nefes almayı kesecek, kasılacak ve öleceğiz.” demiştir. Buna daha derin bir dikkat çekmek için, öğrencileri koridor duvarlarında yer alan fotoğraflardaki eski mezunlara döndürür: “Şimdi öne doğru bir adım atın ve geçmişten gelen bu yüzleri biraz inceleyin çocuklar. Buradan birçok kere geçtiniz. Evet, birçok kere geçtiniz ama onlara daha önce ciddi olarak bakmadınız... Bu oğlanlar artık çiçeklere gübre oldu. Ama dikkatle dinlerseniz size fısıldadıklarını duyarsınız. Haydi yaklaşın...” Daha sonra da, “günü kurtarma” tavrındaki öğrencilerini “günü yakalama” fikrine döndürüp, bir tartışma başlatır.

Günü Yakalama (Carpe Diem): Keating duvardaki resme bakan öğrencilerine, “Carpe... Carpe... Carpe Diem! Yaşadığınız günü kavrayın çocuklar! Hayatınızı olağan dışı yapın.” diye fısıldayarak, bu düşüncenin özündeki yaşanan günü değerli kılmak yoluyla geleceğe hazır olma fikrini yansıtmıştır. Bu fikir, Neal, Ölü Ozanlar Derneği toplantısında Henry David Thoreau'nun geleneksel açılış dizelerini okurken, “Hayatın tüm ilğini emmek için doğaya koştum. Hayat olmayan şeyleri iteceğim. Öldüğüm zaman aslında yaşamamış olduğumu görmeyeceğim.” ifadesinde; Neal'in ölümünden sonra da, onun masasındaki kitapta yer alan, “Hayatın ilğini emerek yaşamak istiyordum. Hayat olmayan her şeyi geride bırakıp, ölüm anım geldiğinde aslında yaşamadığımı öğrenmek istemiyordum.” ifadesini okuyan Keating'le tekrar etmiştir. Yine Keating öğrencilerine, “Ölü ozanlar, kendilerini hayatın ilğini emmeye adanmıştır.” derken de günü yakalama konusundaki ciddiyete gönderme yapmış; “Sıradan bir gençlik derneği değil, birer romantiktik. Şiiri okumaz, birer bal damlası gibi dilimizden dökülmesini sağladık. Bal gibi!” diyerek bu ciddiyeti örneklendirmiştir. Yine Keating başka bir etkinlikte, “Benim için spor, insanların kendini ve rakiplerinin kendilerini aşmaya zorlayacağı bir fırsat...” dediğinde, aslında “kendini aşma” fikrini (Sartre, 2005), duygu temelli bir yaklaşımla aşılamaktadır. Her öğrencinin eline tutuşturulan kâğıtlarda, “kendini aşma” fikriyle tutarlı bir ifade yer almakta; öğrenci bu ifadeyi, yüksek bir özgüvenle okuduktan sonra topa vurmaktadır. Pittz'in, “Her türlü şarta rağmen mücadele edecek, düşmanla yılmadan savaşacağım.” örneğinde olduğu gibi... Oysaki kitle eğitiminde öğrencilerin bir kısmı, kalabalık içinde kaybolmakta ve dolayısıyla çok az (ya da niteliksiz) iş yapmaktadır. Bu direnç hali, öğrencilerden Bay Hopkins'in ciddi bir emek işareti barındırmayan şiirinde kendini göstermiş; Keating ise buna, “Basit temaların sakıncası yok. Basit şeyler hakkında güzel şeyler yazılabilir. Bir kedi, bir çiçek, ya da yağmur... Yeter ki yazdıklarınız sıradan olmasın.” diyerek tepki vermiştir. Şiir yazmamış olan Anderson da benzer şekilde, günü yakalama (veya kendini aşma) çabası içine girmemiştir. Ancak Keating, onu kendi başına bırakmamış; onu sınıfın önüne çıkarmış: “Bay Anderson içindeki her şeyin değersiz ya da utanç verici olduğunu düşünüyor. Öyle değil mi Todd? Senin en büyük korkun bu. Yanlıyorsun. İçinde çok değerli olan şeyler var! İçimdeki barbarca çılgınlığı dünyanın çatısından haykırıyorum [tahtaya yazarak]. Yine Walt amca... Todd, bize barbarca haykırma örneği sunmanı istiyorum. İnsan oturarak haykırılmaz, haydi kalk kalk.” diyerek aktif olmaya zorlamıştır. “Hayal gücünü kullan. Aklına

gelen ilk şeyi söyle, ne kadar aptalca olursa olsun. Fark etmez. Haydi, haydi söyle..." diyerek kendi şiirini söyletmeye başlamıştır. Bu süreçte Anderson'a, sezgisel yolları kullandırması da varoluşçu felsefeyle örtüşmektedir. Keating, "günü yakalama" fikrini anlatmak yerine iletişimsel (dialogic) bir yöntemle kavratmayı hedeflemiştir. "*Bay Pitts, kitabında sayfa 542'yi aç. O sayfadaki şiirin ilk dörtlüğünü oku!*" demiş; "*Vakit varken tomurcukları topla, zaman hala uçup gidiyor. Ve bugün gülümseyen bu çiçek, yarın ölüyor olabilir.*" diye kitaptaki ifadeyi okuyan Pitts'e ise "*Sağ olun Bay Pitts! Vakit varken tomurcukları topla! Bu duygunun Latince ifadesi, Carpe Diem! Yaşadığın günü kavra. Yaşadığın günü kavra, vakit varken tomurcukları topla... Yazar bunu neden yazmış?*" diyerek tekrar soru sormuştur. Keating öğrencilerini birer birey olarak, kendilerini bulmaya ve reçete kararlardan uzaklaşmaya yönlendirmiştir. Bu durum aşağıda, özgürleşme olarak ifade edilmiştir.

Özgürleşme: Özgürleşme ile bireyin kendi sabit fikirlerinden, kitaplar ve topluma kadar uzanan bir yelpazedeki unsurların doğrudan veya dolaylı güdümünden çıkması kastedilmektedir. Bu güdüme en iyi örnek, Charlie'nin Keating'e, "*Hoşunuza gider diye düşünmüştüm*" dediği, okul gazetesindeki saçma yazısı ve onunla ilgili diğer saçma davranışlarıdır. Ortada, kendi davranışlarının tutarlılığını ya da uygunluğunu değerlendirmekten yoksun, Keating'in hoşuna gittiği düşünülen davranışı sergileyen bir Charlie vardır. Keating, öğrencilerin kitaba bağımlılığına dikkat çekmek için de, kitabın ilgili bölümünü yırtmalarını ister: "*Yırtmaya devam edin beyler, bu bir kavga, bir savaş ve ölenler kalpleriniz ve ruhlarınız olabilir... Artık Bay Prichard yok! Kendiniz için düşünmeyi tekrar öğreneceksiniz. Sözcülerin ve dilin tadını hissetmeyi öğreneceksiniz.*" Yine bunun gerekçesini Mcalister'a, "*Ben sanatçı değil, özgür düşünen beyinler peşindeyim... İnsanlar sadece hayallerinde özgür olur. Her zaman böyleydi ve her zaman böyle olacak.*" diyerek ifade etmiştir. Keating bir ders esnasında sıranın üzerine çıktığında da, sabit bakış açılarından kurtulma fikrine vurgu yapar:

Sıraya çıktım çünkü her şeye farklı bir açıdan bakmayı anımsamak istiyorum [dönüp etrafına bakar]. Dünya buradan farklı görünüyor. Bana inanıyor musunuz? Gelip kendiniz bakın, haydi haydi! Bir şeyi bildiğinizi sandığınız zaman, ona başka bir açıdan bakın. Çok yanlış ya da aptalca görünse bile, tamam mı? Bunu denemelisiniz. Sadece yazarın ne düşündüğüne bakmayın, kendi düşüncenizi değerlendirin. Kendi sesinizi bulmaya çalışın. Bu arayışa ne kadar geç başlarsanız, bulma ihtimaliniz o kadar azalır. Thoreau şöyle der, çoğu kişi sessiz bir çaresizlikle yaşar. Buna telim olmayın. Kalıplarınızı kırın. Remix oyunundaki gibi sürü olarak uçurumdan aşağı atlamayın. Etrafınıza bakın. Yeni bir zemin bulmak için cesaretinizi kullanın. Yazılı ödev dışında hepinizin kendinize ait birere şiir yazmasını istiyorum. Size ait olacak.

Bay Nolan ile sıra dışı faaliyetlerine ilişkin konuşurken de, "*Eğitim, kendi başına düşünmeyi öğretmektir ama, değil mi?*" şeklindeki tepkisiyle Keating, eğitimin amacındaki özgürleşmeye vurgu yapmıştır. Keating, "*Genel toplumsal güdülerin tehlikelerini gösteren bir egzersiz.*" olarak ifade ettiği yürüyüş etkinliği sonrasında öğrencilerine, "*İnançlarınızın size özgü olduğuna güvenin... Robert Frost der ki, ormanda yol ikiye ayrıldı ve ben daha az kullanılanı seçtim. Bu, hayatımdaki bütün farkı yarattı. Şimdi kendi yürüyüşünüzü, kendi adım atışınızı bulmanızı istiyorum sizlerden. İstedığınız yönde, istediğiniz gibi; gururlu, aptalca, nasıl isterseniz beyler, avlu sizin, rol yapmanıza gerek yok, kendiniz olun yeter!*"

Seçme Fırsatı: Geniş olanaklar içinden bir tercih yapma olarak ifade edilen seçme, varoluşçu felsefede özgürlüğün en temel koşulu olarak da görülmektedir (Sartre, 2005; Sönmez, 2011). Welton Akademisi'nde öğrencilerin geniş seçenekler içinden tercihler yaptıkları görülmesine de, Neal kendi geleceği için bir seçim yapmak istemiştir: "*Buldum, ne yapmak istediğimi, ... En sonunda buldum.... Ben aktör olacağım. Evet, evet [heyecanla] Ben bir aktör olacağım... Hayatımda ilk kez ne yapmak istediğimi biliyorum. Ve bunu babam de derse desin, mutlaka yapacağım. Carpe Diem, Carpe Diem... Bunu bilmesini istiyorum.*" Neal seçmeleri geçtikten sonra, Charlie'ye de bu tutkusunu ifade etmiştir: "*Charlie, seçmeleri geçtim... Başrolü aldım. Başrolü... Ah! Çok güzel, Charlie başardım! Evet, tamam tamam...*" Ancak babası onun seçimlerine karşı çıkınca Neal çaresiz kalır. Keating ise, "*Sen sözleşmeli bir hizmetli değilsin! Tutkunu göstererek bunun bir heves olmadığını ispat edebilirsin...*" diyerek onu babasını ikna etme noktasında cesaretlendirmiştir. Yine Keating ona, "*Bu anlattıklarını babana söyledin mi? Ona içindeki tiyatro aşkını gösterdin mi? ... Demek ona karşı rol yapıyorsun. Ona karşı cici oğlanı oynuyorsun. Bu sana imkânsız gibi geliyor ama onunla konuşmalısın. Ona kim olduğunu göstermeli, kalbindekileri dökmelisin.*" diyerek, seçimleri konusunda ısrarlı olmasını öğütlemiştir.

Sorum(lu/suz)luk: Özgürlük, varoluşçu felsefede, sorumlulukla eşdeğer bir kavram olarak görülmektedir (Sönmez, 2011). Ancak özgürlük, aşırı yorumlara kaydığına sorumsuzca davranışlara yol açmaktadır.

Keating, bir taraftan öğrencilerin özgürce kararlar vermeleri için çabalarken, diğer taraftan onların sorumsuzca davranışlarıyla da mücadele etmektedir. Charlie, Ölü Ozanlar Derneği toplantısında, “*Derneğin nedenlerinden biri de bu [okulda kızların olmayışı]. Bu arada okul gazetesinde Ölü Ozanlar adına bir makale yazdım çocuklar. ...sıkıldığımız için Welton’a kızların da kabul edilmesini talep ettim.*” diyerek sorumsuzca davranmıştır. Daha sonra bu sorumsuz davranış için yapılan toplantıda, okul yönetimiyle alay edercesine sözde çalan telefona, “*Welton Akademisi, buyurun efendim. Evet burada, bir saniye lütfen! Bay Nolan, sizi arıyorlar. Tanrı! Welton’a kızlar kabul edilmeli diyor.*” diyerek cevap vermiştir. Keating, tüm bunlara kayıtsız kalmamış; Charlie’ye, “*Çok aptalca bir numara çektin... İliği emmek, kemiği boğazına kaçırmak demek değildir.*” diyerek tepki vermiştir.

3.2.2. Pragmatizm – İlerlemeci – Yeniden Kurmacı

Keating’in felsefesi pragmatist epistemolojiyi yansıtsa da, onun uygulamalarında bu felsefenin göze çarptığı anlar fazlaca değildir. Yine de Keating’in sınıf dışına taşan faaliyetleri ve bu faaliyetlerinde öğrencilerin “deneyim” üzerinden kazanım elde etmesi, ilerlemeci felsefeye yaklaştığı izlenimi vermektedir. Örneğin, bir faaliyetinde Bay Keating, öğrencilerini bahçede toplar ve onlara, “*Not vermeyeceğim beyler, sadece yürüyün!*” der. Üç kişi bağımsız adımlarla yürümeye başlasa da, saniyeler içinde uygun-adım şeklinde yürümeye başlarlar. Keating, “*İşte böyle! Sol, sol; sol, sağ, sol!*” diyerek bu uygun-adım yürüyüşüne destek verirken, diğer öğrenciler de el çırparak onların yürüyüşüne tempo tutmuşlardır. Keating sonunda, “*Sağ olun beyler. Gördünüz, herkes kendi adımı ve temposuyla başladı... Onları karşınıza alay konusu olsunlar diye değil, başkalarının karşısında inançlarınızı korumanın ne kadar zor olduğunu göstermek için çıkardım. Eğer içinizden, şu anda ‘ben farklı yürüdüm’ diye düşünüyorsanız, size soruyorum: Neden tempo tuttunuz?*” diyerek kabullenme ihtiyacından dolayı, bireyselliğin çiğnendiğini deneyim üzerinden öğretmiştir. Ölü Ozanlar Derneği toplantısında ise Charlie, “*Söyler misiniz, burada oyun mu oynuyoruz, yoksa ciddi miyiz? Sadece birbirimize şiir okuyup duracaksak, bütün bunların anlamı ne?*” diyerek kendince bir soruna dayalı hareket etmeleri gerektiğini hatırlatmaktadır. Neal, “*Derneğimiz ben ve yeni üyeler tarafından yeniden açıldı. Todd Anderson okumak istemediği için toplantı zabıtlarını tutacak. Şimdi Hanry David Thoreau’nun geleneksel açılış dizeleri...*” derken de, ilerlemeci felsefedeki işbirliği vurgusuna dönmektedir. Daha sonra Neal, okul gazetesinde saçma bir makale yazan Charlie’ye, “*Bunu yapmamalıydın Charlie! Bunu yapmamalıydın. Başımız derde girebilir. Bize danışmalıydın!*” dediği uyarısında da, Charlie’yi işbirliği yapmaktan kaçtığı için eleştirmiştir. Keating’in, özünde okulun felsefesini yeniden biçimlendiren uygulamaları; öğrencilere de “özne” olma ve dünyayı değiştirme ruhunu aşılamanı eylem ve söylemlerinden dolayı, yeniden kurmacı felsefeye yaslandığı söylenebilir. Keating’in, “*Size kim ne derse desin, sözcükler ve fikirler dünyayı değiştirebilir.*” veya “*Güçlülerin mizansenini devam ederken sen de birkaç dize katkı yapabilirsin...Sizin dizeniz ne olacak?*” ifadeleri dünyayı yeniden biçimlendirme vurgusu içermektedir.

Buna karşın, filmde Camerun üzerinden pragmatizmin (uygunsuz) salt çıkarıcı yorumları da ver almaktadır. Camerun, okulda yürütülen soruşturmada kendini kurtarmak için, “*Eğer o kadar akıllıysanız, benim yaptığımı yapar ve konuşursunuz. Bizim peşimizde değiller. Bizler kurbanız... Bu saçmalıklara bizi teşvik eden, Bay Keating oldu. Eğer Bay Keating olmasaydı, Neal şu anda odasında Kimya dersini çalışıyor ve doktor olma hayalleri kuruyor olurdu.*” demiştir. Daha sonra Keating’in masum olduğunu söyleyen Anderson’a dönüp, bu dediğine kendisinin de inanmadığını gösteren şu ifadeleri kullanmıştır: “*Sen neye istersen inan ama bence günah keçisi Keating olmalı. Neden kendi hayatımızı mahvedelim? ... Eğer sizler akıllıysanız benim yaptığımı yaparsınız. Zaten her şeyi biliyorlar. Keating’i kurtaramazsınız ama kendinizi kurtarabilirsiniz.*”

3.2.3. Postmodernizm-Romantizm

Bay Keating’in yaklaşımları birçok yönüyle (örneğin, modernizmin “tek”çi yaklaşımlarına karşı çoğulcu bir yaklaşım sergilemesi, büyük anlatılara karşı tavır koyması, öğrencilerin duygularını dikkate alması, öznelliğe önem vermesi, vs.) postmodernizm ve romantizmden izler taşımaktadır. Daha ilk dersinde farklı bir girişle, postmodern bir felsefeye yaslandığını hissettirecek, öğrencilerine: “*O kaptan, kaptanım! Bu mısra hangi şiirde? Fikri olan yok mu? ... Bana Bay Keating, eğer cesaretiniz varsa Kaptan Kaptanım diyebilirsiniz.*” diyecektir. Daha sonra, modernizmin bilimi kutsayan yaklaşımlarına karşı şiirin insan için önemini anlatmak amacıyla etrafına topladığı öğrencilerine der ki: “*Biz hoş olduğu için şiir okuyup yazmıyoruz. İnsan ırkının birer ferdi olduğumuz için şiir okuyup yazıyoruz. Çünkü insan ırkının içinde coşkular vardır. Tıp, hukuk, ticaret, mühendislik yaşamak için gerekli asil birer meslektir çocuklar. Ama şiir, güzellik, aşk, sevgi.... Biz bunlar için hayattayız.*” Keating’in, modernizmin katı kalıpcılığına (ve objektifliğine) karşı duruşu, asıl olarak Prichard’ın şiirin büyüklüğünü ölçen metnine tepkisinden anlaşılmaktadır: “*Saçmalık! Ben Bay Prichard’ı böyle değerlendiriyorum. Burada boru döşemiyoruz. Şiirden söz ediyoruz... Şimdi o sayfayı*

yırtmanızı istiyorum. Haydi! Sayfayı tamamıyla yırtın! Beni duyduunuz, haydi yırtsanıza, haydi yırtın! [Charlie yırtar ve Keating'e gösterir] Yırtın onu, yırtın! Kaybol doktoralı J. Evans Prichard! Yırt, parçala! Bay Prichard hakkında sadece yırtma sesi duyacağım. Onları sonra birbirine ekleyip tuvalet kağıdı yaparız. Bu kutsal bir kitap değil, cehenneme gitmezsiniz." Daha sonra, öğrencileri kendine döndürüp, içsel kaynaklarını kullanarak da şiir üretebileceklerini, Anderson üzerinden göstermektedir. Kendi şiirini üretemeyen Anderson'a sınıf önünde, Walt Amca'nın resmini göstererek, "Sana kimi hatırlatıyor?" diyerek başlangıç yaptırmıştır. "Bi deli." deyip bekleyen Anderson'un peşini bırakmamış; onu, "Haydi, daha iyisini yapabilirsin. Hayal gücünü kullan. Aklına gelen ilk şeyi söyle. Ne kadar aptalca olursa olsun, fark etmez. Haydi, haydi söyle!" diyerek hayal gücünü ve sezgilerini kullanma yönünde cesaretlendirmiştir. Modernistlerin vurguladığı düzenlilik, mantık, simetri, ölçü, kafiye gibi unsurları aramadan; bu örnek üzerinden, sanatın herkesin işi olabileceğini göstermiştir (Sönmez, 2011). Bir öğrencinin, "Bundan sonra yaşamak için şiirle besleneceğim." deyişinde; Henry David Thoreau'nun geleneksel açılış dizelerindeki, "Bilinçli yaşamak için ormana gittim..." ifadesinde postmodern izler yer almaktadır.

3.2.4. İdealizm-Daimicilik

Keating'in varoluşçuluğu merkeze alan yaklaşımının, örtük bir şekilde karakter eğitime dönüştüğüne ilişkin izler de vardır. Anderson ve diğer bazı öğrencilerin haksızlığa karşı koyan yaklaşımları, bunun film içindeki göstergesi olarak yorumlanabilir. Anderson, Camerun'a: "Bu [Keating'in Neal'in ölümünden sorumlu olması] doğru değil Camerun. Olmadığını biliyorsun. Bizi hiçbir şeye zorlamadı. Neal tiyatroyu seviyordu." dediğinde veya Neal'in ölümüne ilişkin soruşturmada Anderson'un, "Bay Keating'e ne olacak?" diyerek direndiğinde, ahlaki bir tavır göstermiştir. Yine öğrenciler, Keating'in ayrılışı esnasında sıranın üzerine çıkıp: "Kaptan kaptanım!" diyerek tepki verdiklerinde, ahlaki bir tavır sergilenmiştir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Filmin bütününden elde edilen bulguları birkaç noktada tartışmak olanaklıdır. İlk olarak, elde edilen bulguların, sunuş ve anlatım ötesindeki yaklaşım ve yöntemleri kullanmaya olanak verecek şekilde zengin, yeri geldiğinde de çelişkiler içeren bir içerik barındırdığını söylemek olanaklıdır. Bu durum, felsefe öğretiminde yaygın olarak öğretmen merkezli yaklaşım ve yöntemlerin kullanıldığı (Yılmaz vd., 2005) ve araştırma-inceleme yaklaşımını öğretmenlerin üçte birinin hiç denemediği (Aslan, 2018) dikkate alındığında, daha da anlamlı hale gelmektedir. Çünkü her bir felsefeye ilişkin saptanan ifadeler, Kaya (2006) ve Öztaş'ın (2008) önerileri doğrultusunda, yazılı ders materyallerine eşlik edecek şekilde buluşçu bir yaklaşımla kullanılabilir gibi; standartları önceden belirlenerek, araştırma-incelemeci bir yaklaşımla da ele alınıp sınıf ortamında da tartışmaya açılabilir. Daha da özelden, öğretmen adaylarının film üzerindeki saptamalarını, kendi öğrencilik deneyimleriyle de ilişkilendirerek eğitim felsefelerini kavramalarına fırsat verecek şekilde genişletmek olanaklıdır. Doğanay'ın (2011) yaptığı çalışmada, hizmet öncesi öğretmen yetiştirme programlarının, öğretmen adaylarında bir "felsefi farkındalık" yaratacak biçimde ele alınması gerekliliği vurgusu bu noktada anlam kazanmaktadır. Ölü Ozanlar Derneği, gerçek hayata yakın ve felsefi çağrışımı yüksek durumlar içermesi; farklı felsefelerle ilişkin perspektifler barındırması sebebiyle, felsefi farkındalık uyandıracak bir materyal olabilir.

İkinci olarak, filmin bir materyal olarak değerini tartışmak olanaklıdır. Bulguların gösterdiği üzere, filmde esasılık ve varoluşçuluk gibi bazı felsefelerle ilişkin ayrıntılı; diğer felsefelerle ilişkin ise kısmi temsiller yer almaktadır. Bu ve benzeri materyaller yoluyla Aslan'ın (2018) saptadığı yazı tahtası ağırlıklı öğretimden uzaklaşarak, öğretmen adaylarına materyal kullanımı noktasında zengin bir model sunulabilir. Kumral (2016) yaptığı yarı deneysel çalışmada, geliştirdiği Eğitim Felsefesi dersi öğretim programının eğitim durumları ögesinde, öğrenme sürecini zenginleştirmeye ve analitik düşünmeye sevk etmeye dönük etkinliklere yer vermiştir. Örneğin, farklı öğrenme ortamlarını gösteren fotoğraf yansılara dönük tartışmalar yaptırmış, farklı oturumlarda filmlerden parçalar (Ölü Ozanlar Derneği, Üç Aptal, Modern Times), salon konuşmaları (Ken Rabinson TED konuşmaları), ve karikatürler aracılığı ile katılımcılara analiz çabalarını destekleyen düşünme ortamları yaratmaya çalışılmıştır. Çalışmanın sonucunda, katılımcı öğrenenlerin derse yönelik ilgilerini olumlu yönde ve anlamlı şekilde değiştiğini; öğrenenlerin derse yönelik korkularının olumlu yönde ve anlamlı şekilde azaldığını; öğrenenlerin dersten elde edecekleri kazanımları mesleklerinde kullanabileceklerine yönelik inanışlarının olumlu yönde ve anlamlı şekilde değiştiğini saptamıştır. Champoux'un (1999) da belirtildiği gibi, video materyalleri soyut kavramların farklı bağlamlar içindeki uygulanışına dair içerdiği örnekler yoluyla, yüksek düzeyde bir gerçeklik algısına ve öğrencilerin zengin kazanımlar edinmelerine olanak verebilir. Ancak dikkat edilmesi gereken nokta şudur ki, filmdeki temsiller felsefelerle dair bazı unsurları gizlerken, mevcut temsillerde de abartılı aşırılıklar (katı disiplin vurgusu, bazı felsefelerle ilişkin olumsuz betimlemelerin öne çıkması gibi) içermektedir. Eksik veya abartılı

temsillere sınıfta dikkat çekilmezse, Butler ve diğerlerinin (2009) saptadığı gibi, gerçek dışı kazanımlar oluşabilir ve nihayetinde felsefelerle ilişkin kalıp yargılar gelişebilir.

Son olarak, yapılan çalışmanın öğretmen yetiştirme programlarının niteliklerine ilişkin değişimle ilişkisini dikkate almak gerekmektedir. Stronge'a göre (2002), öğretmenler, geleneksel anlamda çocuk gelişimi, öğretim ve değerlendirme teknikleri, yöntem ve materyal gibi özel içerik alanlarına odaklanan bir dizi derslerle hazırlanmaktadır. Bununla beraber son yıllarda, öğretmen yetiştirme programları ve onların yararları dikkatle incelenmektedir. Öğretmenlik sertifikası veren bazı programlar ya da öneriler, geleneksel programların bilgi aktarıcılığını kısıtlamışlar ve daha çok deneyime ve bireyselliğe odaklanmışlardır. Bu programlar, öğrencinin nasıl öğrendiğine ve onların öğrenme ihtiyaçlarının ne olduğuna, bireysel öğrenci ihtiyaçların tanımaya ve bunu bütün öğrencilerin başarısı için kullanmaya odaklanmışlardır. Yine Marsh ve Willis'e göre (2007), günümüzde programın anlayışına bakıldığında, akademik bilgidен daha çok genel bilgiye, mutlak bilgidен emin olunmayan bilgiye, zihinsel becerilerden uygulamalı becerilere, konu odaklıdan öğrenci odaklıya, planlanmış etkinliklerden planlanmamış etkinliklere doğru bir değişim olduğu görülmektedir. Dolayısıyla filmlerle desteklenen bir öğretim süreci, bu değişimlerle uyumlu bir izlenim oluşturabilir.

Ölü Ozanlar Derneği filmine ilişkin inceleme, felsefenin alanlarına yönelik olarak da geliştirilmelidir. Öyle ki, Keating'in, "*Sen sözleşmeli bir hizmetli değilsin!*" gibi ifadeleri üzerinden ontoloji; "*Bir şeyi bildiğinizi sandığınız zaman, ona başka bir açıdan bakın.*" gibi ifadeleri üzerinden epistemoloji; "*bence günah keçisi Keating olmalı*" diyen Camerun'un tavrı gibi örnekler üzerinden etik konularına temas edilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akdağ, B. (2002). Ortaöğretimdeki Felsefe Derslerinin Etkililiğinin Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 15, 11-28.
- Aslan, C. (2018). Türkiye'de Felsefe Eğitimi Ve Soruları. Route Educational and Social Science Journal, 5(5), 158-170.
- Ates, O. (2013). Teaching Behavioral Science To Business Students Through Films. Asian Social Science, 9(13), 305-315.
- Aydın, H. (2012). Felsefi Temelleri Işığında Yapılandırmacılık. Ankara: Nobel.
- Bartlett, S. and Burton, D. (2014). Introduction to Education Studies. (Çev.Ed. Birsal Aybek). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Berg, B. L. (1998). Qualitative Research Methods For The Social Sciences. Boston: Allyn & Bacon.
- Beydoğan, H. Ö., Cihan, M. ve Taşdemir, A. (2006). Lise felsefe Öğretim Programının Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi. KEFAD, 7(2), 17-37.
- Borg, W. R., Gall, J. P., & Gall, M. D. (1993). Applying Educational Research: A Practical Guide. White Plains, NY: Longman.
- Butler, A. C., Zaromb, F. M., Lyle, K. B. and Roediger, H. L. (2009). Using Popular Films To Enhance Classroom Learning: The good, The Bad, and The Ingeresting. Psychological Science, 20(9), 1161-1168.
- Cevizci, A. (2014). Eğitim Felsefesi. İstanbul: Say Yayınları.
- Champoux, J. E. (1999). Film as A Teaching Resource. Journal of Management Inquiry, 8(2), 240-251.
- Çücen, A. K. (2013). Bilim Felsefesine Giriş. Ankara: Sentez Yayıncılık.
- Doğanay, A. (2011). Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitiminin Öğretmen Adaylarının Felsefi Bakış Açıklarına Etkisi. Eğitim ve Bilim, 36(161), 332-348.
- Ellis, A. K. (2015). Eğitim Programı Modelleri. (Çeviri Ed. A. Arı). Konya: Eğitim Kitabevi.
- Goçtu, R. (2017). Using Movies in Efl Classrooms. European Journal of Language and Literature Studies, 8(1), 121-124.
- Goldenberg, M., Lee, J. W., and O'Bannon, T. (2010) Enhancing Recreation, Parks And Tourism Courses: Using Movies As Teaching Tools. Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education, 9(2), 4-16.
- Gosselin, C. (2007). Philosophy and The Role Of Teacher Reflections On Constructing Gender. Educational Foundations, 21(3/4), 39-57.

- Güven Yıldırım, E., Köklükaya, A. N. ve Selvi, M. (2015). Öğretim Materyali Olarak 3-İdiot Filmi ile Öğretmen Adaylarının Günlük Hayatta Fenin Kullanımı Ve Eğitimde Aile Rolü Üzerine Görüşlerinin Belirlenmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 94-105.
- Haff, S., Henderson, D., Witt, P. J., and Thomas, T., (Producers), and Weir, P. (Director). (1989). *Ölü Ozanlar Derneği* [Motion Picture]. USA: Touchstone Pictures.
- Ismaili, M. (2013). The Effectiveness Of Using Movies In The EFL Classroom – A Study Conducted At South East European University. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*, 2(4), 121-132.
- John Pungente, S. J. (1989). *Barry Duncan ve Diğerleri*. Media Literacy Resource Guide. Ontario Ministry of Education, Toronto, ON. CANADA.
- Johnson, B. and Christensen, L. (2014). *Educational Research: Quantitative, Qualitative, and Mixed Approaches*. Thousands Oaks, CA: SAGE.
- Jols, T., ve Thoman, E. (2008). 21. Yüzyıl Okuryazarlığı: Medya Okuryazarlığına Genel Bir Bakış ve Sınıf İçi Etkinlikler. (Çev. Cevat Elma ve Alper Ketsen). Ankara: Ekinoks.
- Kaya, Z. (2006). *Öğretim Teknolojileri Ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kumral, O. (2016). A trial for Curriculum Development: The Effect Of Educational Philosophy Curriculum On The Attitudes Towards Course And Educational Views. *Journal of Education and Training Studies*, 4(3), 174-188.
- Marsh, C.J. ve Willis, G. (2007) *Curriculum: Alternative Approaches, Ongoing Issues*. Pearson Merrill Prentice Hall: New Jersey.
- McLaren, P., and Leonardo, Z. (1998). Deconstructing Surveillance Pedagogy: Dead Poets Society. *Studies in the Literary Imagination*, 31(1), 127-147.
- Moskovich, Y. and Sharf, S. (2012). Using Films As A Tool For Active Learning In Teaching Sociology. *The Journal of Effective Teaching*, 12(1), 53-63.
- Murphy, L., Mufti, E., and Kassem, D. (2009). *Educational Studies: An Introduction*. Berkshire: McGraw-Hill.
- Ornstein, A. C and Hunkins, F. B. (1988). *Curriculum. Foundations, Principles And Issues*. New Jersey: Prentice Hall
- Osler, J. E. (2013). The Psychological Efficacy Of Education As A Science Through Personal, Professional, And Contextual Inquiry Of The Affective Learning Domain. *Journal on Educational Psychology*, 6(4), 36-41
- Öztaş, S. (2008). Tarih Öğretimi Ve Filmler. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(2), 543-556.
- Patton, M. (1990). *Qualitative Evaluation And Research Methods*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Sartre, J. P. (2005). *Varoluşçuluk*. İstanbul: Say Yayınları.
- Smith, D. D. (1982). Teaching Undergraduate Sociology Through Feature Films. *Teaching Sociology*, 10, 98-101.
- Sönmez, V. (2011). *Eğitim Felsefesi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Stronge, J. H. (2002) *Qualities of Effective Teachers*. Association for Supervision and Curriculum Development (ASCD): Virginia
- Ünsal, S. (2016). Orta Öğretim Felsefe Dersine Yönelik Öğretmen Görüşleri: Kazanımlar, Sorunlar Ve Çözüm Önerileri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(8), 3171-3192.
- Weber, A. (1998). *Felsefe Tarihi* (çev, H.V. Eralp) İstanbul: Sosyal Yayınlar.
- Winch, C. (2012). For Philosophy of Education In Teacher Education. *Oxford Review of Education*, 38(3), 305–322.
- Yıldırım, A. (2010). *Eleştirel Pedagoji: Ivan Illich ve Paulo Freire'nin Eğitim Anlayışı Üzerine*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

Yılmaz, Z., Cihan, M. ve Şahin, Ç. (2005). Felsefe Öğretmenlerinin Öğretim Yöntemlerini Kullanma Düzeylerinin Öğretmen Öğrenci Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi. Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, 11, 199-213.

Yüksel, S. (2012). Eğitim Bilimlerinde Paradigmatik Dönüşüm: Yeni Arayış Ve Yönelimler. Öğretmen Eğitimi ve Eğitimcileri Dergisi, 1(1), 35-58

Zierer, K. (2009). On The Historical Oblivion Of August Hermann Niemeyer, A Classic Author On Education. The Journal of Educational Thought 43(3), 197-222.